

Грушевська І. В. Професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних закладів в умовах педагогічного коледжу / І. В. Грушевська // Педагогічна освіта: стан розвитку, проблеми, перспективи: Матеріали регіональної науково-практичної конференції викладачів вищих педагогічних навчальних закладів І-ІІ рівнів акредитації Східного регіону (м. Стаханов, 22 березня 2012 р.). – Луганськ: СПД Рєзніков В. С., 2012. – С. 56–58.

У статті розглянуто методи формування інноваційної компетентності майбутніх вихователів, що забезпечують ефективність використання сучасних інновацій у роботі з дошкільнятами.

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, професійна освіта, дошкільний заклад.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

Грушевська І. В.

ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного
університету імені Тараса Шевченка»

Нові сучасні погляди на дошкільну освіту, що будуються на принципово інших ідеалах системи освіти, проголошують більш високий якісний рівень освіти; кардинальні зміни в структурі та характері процесу набуття професійної освіти.

Оновлення та реформування дошкільної освіти в Україні потребує адекватного кадрового забезпечення, тобто – педагогів-професіоналів, людей високої культури, які знаються на тенденціях, напрямках і процесах сучасної педагогіки, ведуть дослідницьку діяльність. Практика свідчить, що оволодіваючи навичками інтерактивного навчання студенти поступово переносять їх в свою практичну діяльність, навчають дітей вмінню самостійно здобувати знання, робити вибір на користь активної діяльнійшої позиції і їх опануванню.

Наявним є протиріччя між науковими наробками в галузі інноваційних педагогічних технологій і практичними рекомендаціями щодо їх впровадження в конкретний навчальний процес у вищій школі.

Відповідно до визначеного протиріччя постає проблема: можливості використання інтерактивних технологій підготовки майбутнього вихователя дошкільного закладу.

Кожний викладач циклової комісії викладачів дошкільної педагогіки ВП «Лисичанський педагогічний коледж ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» має свій стиль роботи, навчання студентів. Всі викладачі усвідомлюють необхідність використання інтерактивних технологій в процесі підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів і визначають бажання оволодіти ними та плідно застосовувати в навчально-виховному процесі.

Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного спеціаліста неможливе без удосконалення технології навчання, а, отже, і методів навчання.

Проблема формування інноваційної компетентності майбутніх вихователів передбачає формування системи мотивів, знань, умінь та навичок, особистісних якостей, що забезпечують ефективність використання сучасних інновацій у роботі з дошкільнятами. З метою забезпечення інноваційної поінформованості студентів і розвитку педагогічної творчості викладачі дошкільної педагогіки широко використовують рекламно-інформаційні уроки з дошкільної педагогіки, психології, фахових методик на яких ознайомлюють з банком популярних інноваційних технологій, проводять презентацію цих технологій, показують їх практичне застосування в роботі дошкільних закладів.

Під час занять з дошкільної педагогіки студенти розробляють систему спостережень за темою, яку вивчають; складають плани роботи, добирають інформацію для батьків, демонструють фрагменти роботи з дітьми (міні-ділові ігри). З ентузіастів формуємо творчі групи, які розробляють рекомендації для проведення спостережень у дошкільному закладі під час педагогічної практики.

Щоб постійно підтримувати інтерес майбутніх фахівців дошкільної освіти до нового, ми намагаємося проводити навчальні заняття з предметів психолого-педагогічного циклу з інноваційною «родзинкою», тобто під час опрацювання різних тем звертаємо увагу студентів на можливість застосування на практиці елементів відповідних новітніх технологій. При цьому застосовуємо активні форми та методи роботи, а саме – проблемні лекції та семінари, практичні заняття у формі «круглого столу», мозкового штурму, діалогів, ділових ігор тощо.

Одним з методів, спрямованих на підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів, є «бінарна» лекція. Досвід проведення таких лекцій дає можливість стверджувати, що деякі теми і навіть модулі, насамперед загально-теоретичного та методичного характеру бажано об'єднувати в бінарну лекцію. Вона уявляє собою інше структурування навчального матеріалу іншу організацію.

Наприклад, тема: «Дидактичні основи навчання». Викладач педагогіки у вступній частині повідомляє тему лекції, обґрунтовує доцільність методу бінарної лекції, визначає мету і завдання, окреслює коротко проблему і запитання, які будуть розглядатися на лекції, надає план лекції, список літератури, що пропонується студентам для самостійного опрацювання. Роз'яснює особливості взаємодії студентів з викладачами в пізнавально-навчальній діяльності на бінарній лекції, розкриває загально-теоретичні положення теми, викладач психології – обґрунтовує дану тему з психологічної точки зору, викладач методики показує специфіку засвоєння, використання методів і прийомів в теорії і практиці конкретної методики.

Бінарна лекція не лише посилює інтерес студентів до змісту й процесу навчальної роботи, але й спонукає їх до активного пошуку способів

самостійного поновлення знань, є цікавою формою модифікації змісту навчально-виховного процесу. Організація бінарних лекцій, бінарних практичних занять, семінарів-практикумів можлива тільки при інтеграції спецдисциплін, створення єдиного навчального плану.

«Бінарна лекція» принципово змінює характер навчально-пізнавальної діяльності студентів: замість відтворення й закріплення знань кожним ведеться самостійний пошук способів прояву ініціативи, творчості; особистого ставлення до вивчення нового матеріалу.

Використання викладачами нашого коледжу в навчальному процесі інноваційних технологій побудовано на наступних принципах: технологічний та системний підхід до навчання, можливість керувати навчальним процесом, індивідуалізація та диференціація навчального процесу із урахуванням рівня засвоєння знань та відповідних професійних навичок кожної особистості.

Формування творчої особистості майбутнього вихователя у навчально-виховному процесі Лисичанського педагогічного коледжу здійснюється шляхом використання таких інтерактивних методів навчання як: навчальна лекція, на якій викладач повідомляє нові знання, використовує наочність, доводить твердження, формулює проблеми, запитання, показує шляхи їх вирішення, а формою реалізації матеріалу, який вивчається є бесіда і лекційне забезпечення. Дидактичною метою цих занять є вивчення нового матеріалу, який повинен бути достатньо уніфікованим. З цією метою нашими викладачами підготовлені фондові та базові лекції з основних навчальних дисциплін у комп'ютерному варіанті, що дозволить користуватися ними у процесі самостійної підготовки до занять як викладачам так і студентам.

Якість професійної підготовки студентів взагалі залежить від якості забезпечення предметів навчально-методичним фондом, який постійно маємо оновлювати, систематизувати напрацьоване відповідно до нових сучасних вимог щодо організації навчального процесу у вищій школі.

Взагалі організація самостійної роботи, включення студентів у навчальну і науково-дослідну роботу дає змогу виокремити поряд з позитивними моментами низку проблем та невідповідностей, визначити конкретні кроки щодо їх подолання. Мова йде про те, що за період навчання в коледжі студент має набути професійну компетентність у сфері самостійної навчальної діяльності, тобто опанувати широкий спектр способів і засобів набуття знань та професійних умінь. Проблема полягає в тому, що частина студентів не готова до ретельної постійної самоосвіти. Про це свідчать і спостереження викладачів, і головне, самооцінка студентів за результатами анкетування.

Самопідготовка студентів по темі наступної лекції є елементом методики випереджаючого навчання, яка використовується викладачами загальної педагогіки, психологи, дошкільної педагогіки при вивченні проблемного матеріалу. Це дозволяє студентам прийняти участь в обговоренні під час лекції, яскраво продемонструвати міждисциплінарну інтеграцію на внутрішньо предметні зв'язки, подати інформацію на більш

високому, концептуально-прогностичному рівні. Така методика вважається: дуже ефективною в сучасних умовах професійної підготовки, але результати її залежать від творчої особистості викладача, так і від сумлінного відношення до заняття кожного студента.

В цілому використання такої нетрадиційної методики навчання сприяє розвитку таких психофізичних навичок як пам'ять, увага, сприйняття інформації студентом, і об'єднанню колективу студентів і викладача, встановлення емоційного контакту:

«інноваційний симпозіум», на якому учасники виступають з повідомленнями, що відображують їхні оцінки, ставлення до тих чи інших інновацій, відповідають на запитання аудиторії.

«суд над інноваційною технологією» Вона імітує судові засідання (слухання справи) і дає змогу зібрати якомога більше аргументів на захист та заперечення нововведення. Для формування інноваційної грамотності можна застосувати і «Техніку акваріума», занурення в проблему як одну з форм навчальної дискусії, уроків-прес-конференцій, уроків-конкурсів. Наприклад, у прес-конференції на тему «Інновації в педагогічному процесі дошкільного закладу» беруть участь ведучий, група «головних спеціалістів», що пропонують інформацію про досягнення сучасної педагогіки, ефективні способи розв'язання конкретної проблеми; група «журналістів», які ставлять «головним спеціалістам гострі, каверзні запитання; група «експертів» рецензує виступи та запитання. За матеріалами цього заходу можна випустити цікаву педагогічну газету.

На дошкільному відділенні при вивченні дисципліни «Дошкільна педагогіка» декілька занять відводяться темі «Інноваційні технології в дошкільній освіті». Ґрунтове вивчення теми відбувається на третьому і четвертому курсах педагогічного коледжу: брифінги, методичні інноваційні турніри, практичні семінари для вихователів дошкільних закладів.

Семінарські заняття проводяться при викладанні 80% навчальних дисциплін. Такі сучасні психотехнічні педагогічні методики дозволяють уникнути властивих для традиційного навчання психологічних бар'єрів, пов'язаних зі страхом помилитися. В атмосфері вільного спілкування і творчості цей бар'єр зникає, студент стає розкутим, він вчиться слухати, робити власні висновки, вести дискусію, доводити свою точку зору.

Не менш актуально в розробці інтерактивних технологій навчання виглядає вибір методів, їх комплексне поєднання та використання. Проте, на жаль, викладачі вузів мають схильність більше покладатися на ті навчальні методи, які вони вже використовують тривалий час, намагаючись навчати так, як навчали їх самих, не зважаючи на потребу студентів навчатися активним способом. Наприклад, практика викладання психолого-педагогічних дисциплін вже довела ефективність поєднання академічної лекції з елементами евристичної бесіди. Хочеться акцентувати увагу на використанні технології навчання у грі при викладанні дошкільної педагогіки та методик дошкільного циклу.

Під час семінарських і практичних занять з дошкільної педагогіки із студентами можуть бути успішно використані різноманітні ігрові методи в контексті інтерактивного навчання. У зарубіжних і вітчизняних дослідженнях, методрозробках знаходимо чимало описів окремих ігрових методів, методики їх застосування. Умовно можна розподілити ті ігрові методи, які знаходять місце в практиці викладання дошкільної педагогіки і методик дошкільного циклу, на ділові ігри; інтелектуальні ігри (переважно загального характеру); ігрові вправи.

Таким чином, сучасні умови вимагають поряд з традиційними формами навчання застосувати і нетрадиційні, інноваційні технології, які взаємодоповнюють одні одних. Навчальний процес повинен мати інноваційний характер, що враховує як середній рівень інтелекту так і одночасно поглиблює та розширює індивідуальні програми навчання, створює індивідуальні лінії підвищеного рівня для особливо обдарованих студентів.

Викладачі спеціальності «Дошкільна освіта» всі заходи спрямовують на реалізацію завдань професійної підготовки студентів і дбають про їх доцільність, якість і конкретний позитивний результат; про підсумки, які яскраво виявляться у тих, хто завтра вже стане вихователем.

Література

1. Науково-методичний збірник ХДУ / За ред. В.І. Чигринова. – Харків, 1993. **2. Сучасний урок.** Інтерактивні технології навчання. За ред. О. І. Пометун. – К.: А.С.К., 2003. – 192 с. **3. Фіцула М. М.** Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищ. пед. закл. освіти. – Тернопіль. 1997.